

غیبت چین و چالشی نو با حضور ترامپ

سرنوشت نفت ایران در آستانه تغییر#۴۷؛ چین در زمین چه کسی بازی می کند؟

تحلیل‌های اخیر نشان می‌دهد که مذاکرات با چین در خصوص صادرات نفت ایران به تعویق افتاده و فضای رقابتی جدیدی در عرصه بین‌المللی به وجود آمده است. در همین راستا، اظهار نظرهای تند ترامپ، نشانه‌های تازه‌ای از تغییر در ساختار سیاست‌های اقتصادی و نفتی به شمار می‌رود. مذاکره بین ایران و آمریکا، در حال حاضر به حیاتی‌ترین خبر سیاسی و اقتصادی تبدیل شده است و فروش نفت ایران در هاله از ابهام به سر می‌برد.

به گزارش گروه اقتصاد- پایگاه اطلاع رسانی دریا و نفت، با توجه به اتفاقات رخ داده از ابتدای سال جاری، تنش‌های بین‌المللی بین ایران و آمریکا بالا گرفته است. صحبت‌ها در مورد مذاکره مستقیم یا غیرمستقیم کماکان ادامه دارد و تاکنون نتیجه قاطعی حاصل نشده است.

این تنش‌ها به یکی از مهم‌ترین متغیرها برای صادرات نفت ایران تبدیل شده‌اند. یکی از مهم‌ترین ابعاد تشدید تنش‌ها، افزایش تحریم‌ها توسط آمریکا بوده و این کشور در هفته‌های اخیر چندین نفت‌کش، فرد، بندرهای چینی و در یک اقدام بی‌سابقه یکی از پالایشگاه‌های چینی خریدار نفت ایران را تحریم کرده است.

تحریم‌های اعمال شده در کنار تشدید تنش‌ها، مشکلات متعددی برای صادرات نفت ایران ایجاد می‌کند. باید دید مناقشات بین تهران و واشینگتن تاکنون چه تغییراتی در روند صادرات نفت ایران ایجاد کرد و ادامه این روند چه می‌شود؟

مذاکره مستقیم یا غیرمستقیم؟

در هفته‌های اخیر، تنش‌ها میان ایران و آمریکا بر سر نحوه مذاکرات مستقیم یا غیرمستقیم شدت گرفت. تاکنون نامه‌هایی از سوی ایران و آمریکا با وساطت عمان ارسال شد که از محتوای آن‌ها خبر دقیقی منتشر نشده است. اما از اظهار نظر برخی مسئولان ایران و دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا، می‌توان تا حدودی به محتوای آن‌ها پی برد.

در ۱۱ فروردین ۱۴۰۴، عباس عراقچی، وزیر خارجه ایران، در یک پست در شبکه اجتماعی «ایکس» اعلام کرد که برای حل اختلاف هسته‌ای، چیزی به نام گزینه نظامی وجود ندارد و تاکید کرد که ایران هیچ‌گاه و تحت هیچ شرایطی به دنبال تولید یا دستیابی به سلاح هسته‌ای نبوده است. او همچنین غیرمستقیم اشاره کرد که ایران مذاکره غیرمستقیم را ترجیح می‌دهد و شرط مذاکره مستقیم، پیشرفت در مراحل اولیه گفت‌وگوست.

همچنین مسعود پزشکیان، رئیس دولت چهاردهم، در ۱۱ فروردین ماه در جلسه هیأت دولت با اشاره به اینکه پاسخ جمهوری اسلامی ایران به نامه رئیس جمهوری آمریکا از طریق کشور عمان به دست آن‌ها رسیده است، تصریح کرد: در این پاسخ گرچه موضوع مذاکره مستقیم میان دو طرف رد شده، اما همان‌گونه که از قبل هم هیچ‌گاه مسیره‌های گفتگوی غیرمستقیم از طرف جمهوری اسلامی بسته نشده بود، در این نامه نیز عنوان شده مسیر مذاکره غیرمستقیم باز است.

به گفته او، در نامه تاکید شده ایران هیچ‌گاه از مذاکره پرهیز نداشته و این فقط بدعهدی‌ها بوده که باعث بروز مشکل در این مسیر شده که باید جبران و اعتمادها بازسازی شوند؛ این نوع رفتار آمریکایی‌هاست که ادامه مسیر مذاکره را مشخص می‌کند.

از سوی دیگر، ترامپ و مقام‌های تیم او در هفته‌های اخیر در اظهارات مختلفی از تمایل به مذاکره مستقیم سخن گفته‌اند. ترامپ در مصاحبه با «ان‌بی‌سی نیوز» آمریکا در فروردین ۱۴۰۴ گفت: «محتوای نامه‌ها را فراموش کنید. فکر می‌کنم ایران می‌خواهد مستقیم مذاکره کند». با این حال ترامپ از افشای جزئیات مکاتبات رد و بدل شده خودداری کرد.

لازم به ذکر است که تاکنون ایران پاسخی به این اظهارات نداده است. اما موضوع مهم در این زمینه، تحت تاثیر قرار گرفتن صادرات نفت ایران در خلال این تنش‌ها، اظهارات و افزایش تحریم‌هاست.

کاهش خرید نفت از ایران پس از صادرات ۱.۹ میلیون بشکه‌ای در روز

موسسه S&P به تازگی در مورد روند صادرات نفت ایران در ماه مارس گزارشی منتشر کرد و در آن مدعی شد که صادرات نفت ایران به چین در مارس به یک میلیون و ۹۱۰ هزار بشکه در روز رسیده است.

اما پس از تحریم مستقیم پالایشگاه‌های کوچک چینی توسط ترامپ، دیگر پالایشگاه‌ها از ترس تحریم روند واردات نفت از ایران را با احتیاط بیشتری پیش می‌برند.

آن طور که موسسه کپلر گزارش داده، چین پس از تحریم یک پالایشگاه توسط آمریکا، خرید نفت خام ایران را متوقف کرده است. ظاهراً برخی پالایشگاه‌های مستقل چینی موسوم به «تی‌پات‌ها»، پس از تحریم یک پالایشگاه مستقر در شاندونگ توسط آمریکا، از ثبت سفارش‌های جدید برای

نفت خام ایران خودداری کرده‌اند.

این نخستین بار است که یک پالایشگاه چینی در چارچوب کارزار «فشار حداکثری» واشنگتن هدف تحریم قرار می‌گیرد.

افزایش تخفیف نفتی به چین

بنا بر گزارش کیپر، از ۲۰ مارس تاکنون معامله جدیدی گزارش نشده است. این در حالی است که قیمت پیشنهادی برای نفت سبک ایران نسبت به نفت برنت از تخفیف ۰.۸ دلاری به ۱.۵ دلار در هر بشکه رسیده است.

پالایشگاه‌ها در حال بررسی ریسک‌های ادامه خرید نفت ایران هستند و به دقت پیامدهای تحریم پالایشگاه شوقوانگ لوکینگ با ظرفیت ۶۰ هزار بشکه در روز را زیر نظر دارند. تاکنون نشانه‌ای از قطع دسترسی این پالایشگاه به منابع مالی بانکی مشاهده نشده است. اگر این پالایشگاه بتواند تامین مالی خود را حفظ کرده و به فعالیت ادامه دهد، ممکن است پالایشگاه‌های مستقل دیگری که به شدت به نفت ایران وابسته هستند نیز به خرید خود ادامه دهند.

واردات نفت خام ایران به چین در ماه مارس افزایش چشمگیری نسبت به ماه قبل داشته و حجم آن به ۱.۹ میلیون بشکه در روز رسیده است. تا تاریخ ۲۶ مارس، محموله‌های حمل‌شده نفت ایران توسط کشتی‌هایی غیرتحریمی، با موفقیت تخلیه شده‌اند. این موضوع نشان می‌دهد بندرهای چین با وجود اعمال تحریم‌های سختگیرانه‌تر توسط آمریکا، هنوز از پذیرش نفت ایران خودداری نکرده‌اند.

اقدام اخیر واشینگتن در تحریم ترمینال نفتی «هوئیژو هوایینگ» در جنوب چین ممکن است برخی بندرها را وادار کند در پذیرش کشتی‌های تحریمی تجدیدنظر کنند. با این حال، داده‌های کیپر نشان می‌دهد که دو نفت‌کش افراماکس به نام‌های «توراکو» و «نریوس سوفیا» که توسط دفتر کنترل دارایی‌های خارجی آمریکا تحریم شده‌اند، هفته گذشته نفت ایران را در بندرهای یانگ‌شان و دونگ‌پینگ تخلیه کردند.

با این که برخی پالایشگاه‌های کوچک چینی از ترس تحریم شدن نسبت به واردات نفت از ایران محتاطانه‌تر برخورد می‌کنند، اما همچنان نفت تحریمی ایران به چین صادر می‌شود.

سخت شدن صادرات نفت ایران بدون انجام مذاکرات

نرسی قربان، کارشناس حوزه نفت و انرژی، در مورد وضعیت صادرات نفت ایران در خلال تنش‌های بین ایران و آمریکا عنوان کرد: در مورد آینده صادرات نفت ایران باید گفت که اگر مذاکرات موفقیت‌آمیز باشد، وضعیت صادرات نفت ایران بسیار خوب می‌شود.

او ادامه داد: در صورت موفقیت‌آمیز بودن مذاکرات، هم صادرات نفت ایران بالا می‌رود و هم سرمایه‌گذاری نفتی در کشور انجام می‌شود. تا جایی که تولید نفت می‌تواند از چهار میلیون بشکه به شش یا ۶.۵ میلیون بشکه در روز برسد.

وی افزود: اگر بر فرض مذاکرات را نتوانند انجام دهند و کار به مسائل نظامی کشیده شود، در این صورت هیچ نوع پیش‌بینی نمی‌توان انجام داد. چراکه در این صورت، ممکن است پایانه‌های نفتی یا خود لوله‌های نفت و پالایشگاه‌ها مورد حمله قرار بگیرند. به همین دلیل نمی‌توان پیش‌بینی کرد که در این سناریو صادرات نفت ایران چه مقدار می‌شود.

این کارشناس انرژی متذکر شد: اگر سناریو به همین شکل حاضر باقی بماند، کماکان برخی پالایشگاه‌های کوچک چینی اقدام به خرید نفت ارزان ایران می‌کنند. چراکه ایران نفت را با تخفیف می‌فروشد و برخی پالایشگاه‌ها این روند را ادامه می‌دهند. این پالایشگاه‌ها نگران مشکل آمریکا نیستند چرا که آن‌ها رابطه تجاری با آمریکا ندارند. از این رو، آن‌ها دنبال منافع خود هستند.

وی در نهایت خاطرنشان کرد: این موضوع در نهایت بستگی به نظر دولت چین دارد. اگر دولت چین به این پالایشگاه‌ها اجازه دهد که نفت ایران را خریداری کنند، تعدادی از آن‌ها کماکان نفت را از ایران می‌خرند. اما بدون شک این موضوع در صادرات نفت ایران تاثیرگذار است. / تجارت‌نیوز